

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра гуманітарної освіти

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ УЧИТЕЛІВ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
«Комунікативно-діяльнісний підхід у навчанні української мови та
літератури»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри гуманітарної освіти

(протокол № 9 від 25.08.2021 р.)

Завідувачка кафедри

А-М.І. Богосвятська

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 7 від 30 .08.2021 р.)

Голова науково-методичної ради

П.К. Хобзей

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації учителів української мови та літератури «**Комунікативно-діяльнісний підхід у навчанні української мови та літератури**»

Розробники: доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат філологічних наук Дільна О. А., доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат філологічних наук Должикова Т. І., доцент кафедри гуманітарної освіти кандидат педагогічних наук Пастушенко Н. М., старший викладач кафедри гуманітарної освіти Сенчишин Я.Б.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів української мови та літератури у їхній підготовці до роботи в умовах Нової української школи відповідно до запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Напрямок: удосконалення психолого-педагогічної майстерності, підвищення кваліфікації та професійної компетентності, рефлексія і професійний саморозвиток учителя української мови та літератури, зокрема:

1. Усвідомлення вчителем компетентнісного підходу до навчання і розуміння процесів, пов'язаних із розвитком в учнів ключових життєвих умінь.
2. Розуміння вимог до сучасних уроків української мови та літератури.
3. Опанування сучасними інноваційними методиками навчання.
4. Знання і використання новаторських форм і типів уроків української словесності.
5. Усвідомлення і розуміння професійного розвитку і самоосвіти як складової професійного іміджу педагога.

Обсяг: 30 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик,

інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню учнів;

- мовно-комунікативна компетентність – вміння слухати, ставити запитання, обстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації;

- психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного, морального і соціального здоров'я дитини, здатність сприяти творчому становленню школярів, розвитку особистості, індивідуальності і колективу;

- загальнокультурна компетентність – здатність аналізувати найважливіші досягнення національної і світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського і світового суспільства.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля (практичне, 1 година).

Тема 2. Формування очікувань учасників (практичне, 1 година).

Модуль 1. Корисні практики. Текстocентричний підхід до формування мовленнєвих умінь і навичок учнів та його реалізація на уроках української мови

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 1.1. Дидактичні функції мовних одиниць тексту (лекція, 1 година).

План лекційного заняття

1.1.1. Текст як одиниця педагогічного дискурсу.

1.1.2. Структурно-сміслові текстові складники.

1.1.3. Дидактичний потенціал тексту.

Тема 1.2. Робота з текстом на уроках української мови (практичне, 3 години).

План практичного заняття

1.2.1. Засвоєння мовних знань і формування мовленнєвих умінь та навичок учнів на основі текстів.

1.2.2. Усвідомлення структури тексту й функцій мовних одиниць у ньому.

1.2.3. Формування вмінь та навичок сприймати, аналізувати, відтворювати, створювати й редагувати власні висловлення.

1.2.4. Робота з текстом у форматі зовнішнього незалежного оцінювання.

Модуль 2. Формування мовленнєвої культури школяра: сучасні методика й практика

Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 2.1. Культура мовлення як невід’ємна складова компетентнісного підходу до навчання в Новій українській школі (лекція, 2 години).

План лекційного заняття

- 2.1.1. Культура мовлення – ознака сучасного компетентного мовця.
- 2.1.2. Рівень мовленнєвої культури в сучасному суспільстві: основні проблеми.

Тема 2.2. Сучасні методи формування мовленнєвої культури школяра (лекція, 1 година; практичне, 3 години).

План лекційного заняття

- 2.2.1. Нетрадиційні форми навчання у роботі вчителя-словесника.
- 2.2.2. Використання ІКТ та онлайн-ресурсів у процесі формування культури мовлення школяра.

План практичного заняття

- 2.2.3. Підготовка завдань з культури мовлення для роботи з учнями.
- 2.2.4. Робота з текстом на уроках словесності як ефективний інструмент у процесі формування мовленнєвої культури учнів.
- 2.2.5. Використання онлайн-ресурсів на уроках української мови.

Тема 2.3. Культура мовлення у програмі ЗНО (практичне, 2 години).

План практичного заняття

- 2.3.1. Культура мовлення у програмі ЗНО: аналіз завдань.

Модуль 3. Освітня політика.

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 3.1. Реформування шкільної освіти в Україні. Нова українська школа (лекція, 2 години).

Тема 3.2. Упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти. Компетентнісний потенціал і його реалізація через освітні галузі (практичне, 2 години).

Модуль 4. Особливості ЗНО / ДПА у 2023 році

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 4.1. Особливості ЗНО / ДПА у 2023 році. Види та форми тестових завдань у сертифікаційній роботі з української мови і літератури (лекція, 2 години).

Модуль 5. Нові орієнтири літературної освіти: діяльнісний підхід до навчання

Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 5.1. Діяльнісний підхід у навчанні літератури (лекція, 1 година)

План лекційного заняття

5.1.1. Що таке діяльнісний підхід у навчанні? Поняття діяльності. П'ять ознак діяльнісного підходу.

5.1.2. Діяльнісний підхід як методологічна основа нового державного стандарту базової середньої освіти. Види навчальної діяльності у модельних навчальних програмах з української літератури. Залежність видів навчальної діяльності від очікуваних результатів.

5.1.3. Сучасні технології діялісного навчання: проектне навчання, проблемне навчання, кооперативне навчання, розвиток критичного мислення, ігрова діяльність.

Тема 5.2. Розвиток критичного мислення як одна з технологій діялісного навчання (лекція з елементами бесіди, 1 година).

План лекційного заняття

5.2.1. Що означає «мислити критично».

5.2.2. Як створити відповідне середовище для розвитку критичного мислення.

5.2.3. Рекомендації з організації активного навчання.

Тема 5.3. Розвиток критичного мислення на уроках української літератури (лекція, 2 години, практичне, 2 години).

План лекційного заняття

5.3.1. Особливості інтерпретації літературного твору. Свобода інтерпретації. Цінність інтерпретації.

5.3.2. Виховання вільних людей, які не бояться і вміють робити самостійні вибори на прикладах героїв літературних творів.

5.3.3. Сумнів – перший крок до тренування критичного мислення.

5.3.4. Творча діяльність школярів – важлива складова у формуванні критичного мислення.

5.3.5. Література – безпечний майданчик для обговорення проблемних тем, переживання сильних емоцій і складних ситуацій вибору.

План практичного заняття

5.3.6 Обговорення обраних і прочитаних вдома текстів.

5.3.7. Аналіз поведінки персонажів та рішень, які вони приймають. Типи персонажів. Проблема відповідального спілкування.

5.3.8. Аналіз ситуацій, описаних у літературному творі з огляду на життєвий досвід читача.

Тема 5.4. Технології і методи розвитку критичного мислення на уроках літератури (практикум з елементами лекції, 2 години)

План лекційного заняття

5.4.1. Вивчення інформації на основі тексту. Методи: структурований огляд; знаємо/хочемо дізнатись/дізналися; читання в парах/узагальнення в парах; лінія цінностей; твір-п'ятихвилинка.

5.4.2. Розуміння тексту. Метод спрямованого читання.

5.4.3. Кооперативне навчання. Методи: читання з маркуванням тексту; «ажурна пилка», навчальна дискусія, обмін проблемами, почергові запитання, читаємо та запитуємо, взаємне навчання; таємні таланти.

5.4.4. Проведення дискусії. Методи: припущення на основі запропонованих слів; спрямоване слухання та обмірковування; метод спільного опитування; «павутинка дискусії».

5.4.5. Пишемо, щоб переконати. Методи: переконувальний лист. РАФТ: роль, аудиторія, формат, тема.

5.4.6. Розуміння аргументів. Методи: «м-схема»; урок, орієнтований на аргументацію.

5.4.7. Критичне слухання. Методи: «акваріум», лекція з «м-схемою»; сократівське опитування.

5.4.8. ІКТ і діяльнісний підхід до навчання української літератури.

Круглий стіл (форум) на тему: «Мовленнєвий розвиток учнів в умовах реформування мовно-літературної освіти» (практичне, 2 години).

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Семінарські
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
<i>Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля.</i>	1		1	
<i>Тема 2. Формування очікувань учасників.</i>	1		1	
Модуль 1. Текстоцентричний підхід до формування мовленнєвих умінь і навичок учнів та його реалізація на уроках української мови	4	1	3	
<i>Тема 1.1. Дидактичні функції мовних одиниць тексту</i>	1	1		
<i>Тема 1.2. Робота з текстом на уроках української мови</i>	3		3	
Модуль 2. Формування мовленнєвої культури школяра: сучасні методика й практика.	8	3	5	
<i>Тема 2.1. Культура мовлення як невід’ємна складова компетентнісного підходу до навчання в Новій українській школі.</i>	2	2		
<i>Тема 2.2. Сучасні методи формування мовленнєвої культури школяра.</i>	4	1	3	
<i>Тема 2.3. Культура мовлення у програмі ЗНО.</i>	2		2	
Модуль 3. Освітня політика.	4	2	2	
<i>Тема 3.1. Реформування шкільної освіти в Україні. Нова українська школа.</i>	2	2		
<i>Тема 3.2. Впровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти. Компетентнісний потенціал і його реалізація через освітні галузі.</i>	2		2	
Модуль 4. Особливості ЗНО / ДПА у 2022 році.	2	2		

<i>Тема 4.1. Особливості ЗНО / ДПА у 2022 році. Види та форми тестових завдань у сертифікаційній роботі з української мови і літератури.</i>	2	2		
Модуль 5. Нові орієнтири літературної освіти: діяльнісний підхід до навчання.	8	4	4	
<i>Тема 5.1. Діяльнісний підхід у навчанні літератури.</i>	1	1		
<i>Тема 5.2. Розвиток критичного мислення як одна з технологій діялісного навчання.</i>	1	1		
<i>Тема 5.3. Розвиток критичного мислення на уроках української літератури</i>	4	2	2	
<i>Тема 5.4. Технології і методи розвитку критичного мислення на уроках літератури.</i>	2		2	
Форум. Мовленнєвий розвиток учнів в умовах реформування мовно-літературної освіти.	2		2	
Всього годин:	30	12	18	